

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020 (дата звернення: 03.03.2023).

3. Міжнародний стандарт аудиту 240 «Обов'язки аудитора щодо несумлінних дій при аудиті фінансової звітності». URL: https://stud.com.ua/67121/audit_ta_buhoblik/mizhnarodniy_standart_auditu_obovyazki_auditora_schodo_nesumlinnih_auditi_finansovoyi_zvitnosti (дата звернення: 03.03.2023).

Annotation: the essence of the concept of "accounting error" is considered. On the basis of the study of the works of scientists on the issues of accounting errors and methods of their correction, the possible causes of their occurrence are summarized.

Key words: error, reason, deception, accounting, accounting error, financial reporting.

Науковий керівник:

Дубініна М.В.,

*д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет*

УДК: 657.6

ПРОФЕСІЙНИЙ СКЕПТИЦИЗМ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Букліч Марія Олександрівна

здобувач вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

Анотація: визначено зміст поняття «скептицизм», походження поняття «професійний скептицизм», зміст поняття «професійний скептицизм аудитора».

Ключові слова: скептицизм, професійний скептицизм, думка, досвід, аудитор.

Термін «скептицизм», з етимологічного боку, походить від грецької мови і утворюється за допомогою основи *skertikós*, що означає «той, хто досліджує», та суфікса *-ismo*, яка вказує на те, що це вчення, теорія чи система. Основною ознакою скептицизму є сумнів, тобто ніщо не сприймається цілком хибним чи цілком істинним. Щоб переконатися у правдивості судження, потрібно провести певні дослідження. Зародився скептицизм, як філософська течія, яскравими представниками якої були Ксенофан, Мішель Монтень, П'єр Бейль та інші [1].

Основний принцип скептицизму – якщо чомусь немає достовірних доказів, то це не може бути фактом. Отже, до будь-якої інформації слід ставитися як до сумнівної, доки вона не буде підтверджена чи спростована.

Умови сьогодення ставлять скептичне ставлення до явищ та фактів в основу значній кількості професій. Серед них: адвокати, ревізори, судді, аудиторі, вчителі, психологи та інші. Саме тому скептицизм перетворився не

на громадське явище, а на невід'ємну умову професійної сфери. Відповідно й виникає таке поняття, як професійний скептицизм.

Отже, професійний скептицизм означає, що людина, виконуючи професійні завдання, критично оцінює, ставлячи під сумнів, обґрунтованість отриманої інформації. Здатність розвивати в собі критичне мислення, тобто вміння подивитися на проблему з різних боків, значно підвищує результативність людської професійної діяльності. Критичним мисленням є система суджень, яка дозволяє аналізувати інформацію так, щоб на її підставі ухвалювати раціональні рішення. Це вміння припустити, що інформація є недостовірною і намагатися довести зворотнє. Головним чином, критичному мисленню притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення.

Науковці виділяють сім головних принципів критичного мислення: усвідомленість; самостійність; рефлексивність (самоаналіз); цілеспрямованість; обґрунтованість; контрольованість [2]. Поєднання цих принципів, знань та практичного досвіду має на виході висококваліфікований результат професійної діяльності. Щоб застосовувати скептицизм у професійній діяльності, необхідно аналізувати та відбирати інформацію з отриманої. Отже професіонал має одразу заперечувати отриманий факт. Треба намагатися знайти протилежну думку. Наприклад, аудитор поставить під сумнів дані у фінансових звітах; адвокат припустить, що його підзахисний є правим, психолог спробує відшукати позитивні моменти у проблемі клієнта. Якщо кожному із наведених фахівців вдасться припустити протилежність поставленій проблемі, то це змінить їх початкову думку, і буде вказувати на їх професіоналізм, досвідченість та обґрунтованість.

Ринок праці диктує такі вимоги до фахівців як відповідальність, винахідливість, переконливість, допитливість, чесність, амбітність, творчість. Водночас, мало хто з роботодавців надає перевагу професійному скептицизму. Аудитори є виключенням, оскільки використання професійного скептицизму визначено нормативними документами і є в основі роботи аудитора. Так, стаття 9 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», яка має назву «Професійний скептицизм», передбачає, що «аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності при наданні аудиторських послуг зобов'язані дотримуватися принципу професійного скептицизму, що передбачає допущення можливості суттєвого викривлення інформації, яка розкрита у фінансовій звітності, внаслідок виявлених при проведенні аудиту фактів чи поведінки, що вказують на порушення, у тому числі шахрайство або помилку, незважаючи на попередній досвід аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності щодо чесності та порядності посадових осіб юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється. Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності повинні критично та із сумнівом підходити до застосованих юридичною особою оцінок справедливої вартості, зменшення (відновлення) корисності активів, забезпечень (резервів) та майбутнього руху грошових коштів, що впливають на оцінку здатності юридичної особи продовжувати свою діяльність на безперервній основі» [3].

Отже, вміння критично ставитися до інформації дозволяє фахівцю будь-якої професії самовдосконалюватися і підвищувати рівень професійних знань. Професійний скептицизм поєднує допитливість і уважність до обставин, що свідчить про необхідність його застосування у багатьох професіях. А професійний скептицизм аудитора є невід’ємною складовою його професійної діяльності і певною ознакою потенційної якості аудиту.

Список використаних джерел

1. Скептицизм URL: <https://uk.economy-pedia.com/11039489-skepticism>.
2. Критичне мислення – поради з розвитку URL: <https://happymonday.ua/jak-rozvynuty-krytychne-myslennja>
3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.
Abstract: *the meaning of the concept of "skepticism", the origin of the concept of "professional skepticism", the meaning of the concept of "professional skepticism of an auditor" is defined.*
Key words: *skepticism, professional skepticism, opinion, experience, auditor.*

Науковий керівник: Чебан Ю.Ю.,
канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет

УДК: 657

СКЛАДАННЯ РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Ванда Катерина Євгенівна

здобувач вищої освіти спеціальності облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *Розглянуто перелік форм річної звітності бюджетних установ, освітлено порядок її підготовки, складання та подання. На основі аналізу чинного законодавства запропоновано розробку та введення в дію нормативно-правового закріплення правил формування фінансової звітності в бюджетних установах.*

Ключові слова: *річна фінансова звітність, бюджет, органи Державного казначейства, бухгалтерський облік, бюджетна установа*

Контроль за виконанням бюджетів бюджетних установ, перевірка доцільності витрачання бюджетних коштів відповідно до кошторисних передбачень, аналіз повноти і доцільності використання майна, своєчасності та повноти платежів, стану розрахунків здійснюється на підставі бухгалтерської звітності. Це далеко не повний перелік операцій, які здійснюються на основі бухгалтерської звітності, саме тому вона є досить глибоко деталізованою та різноманітною. Цим можна пояснити і той факт, що бухгалтерська звітність бюджетних установ суворо регламентована як за змістом, так і за термінами подання.